

Dünya Su Forumu Bülteni

5th WORLD WATER FORUM
İSTANBUL 2009

iisd | Reporting
Services

5. Dünya Su Forumu Günlük Raporu

5. Dünya Su Forumu Sekreteryası ve Uluslararası Sürdürülebilirlik Gelişme Enstitüsü işbirliği ile yayınlanmıştır

ELEKTRONİK ORTAMDA [HTTP://WWW.IISD.CA/YMB/WATER/WORLDWATER5/](http://www.iisd.ca/ymb/water/worldwater5/)
YAYIN #1, CİLT 82, NUMARA 16, SALI, 17 MART 2009

DÜNYA SU FORUMU ANA NOKTALARI: 16 MART 2009, PAZARTESİ

16 Mart 2009 Pazartesi günü İstanbul, Türkiye’de başlayan 5. Dünya Su Forumu, 22 Mart’a kadar devam edecektir. Katılımcılar sabah oturumunda açılış konuşmalarını dinlediler, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Su Ödülü ve Kral II. Hasan’ın Büyük Dünya Su Ödülünün sunumunu izlediler. Öğleden sonra, tematik oturumlar açıldı ve Dünya Su Kalkınma Raporu sunuldu. Katılımcılar aynı zamanda özel konulara yöneltilmiş oturumlara katıldılar.

Soldan-Sağa: Albert II, Monako Prensi; Abdullah Gül, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı; ve Emomali Rakhmon, Tacikistan Cumhurbaşkanı.

Dünya Su Forumu uluslararası düzeyde su politikalarını etkilemek ve sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmak amacı ile tüm paydaşların katılımını ve diyalogunu kolaylaştırmayı öngörür. 28,000den fazla katılımcıların beklendiği 100 üzeri temasal oturum düzenlenecektir. Katılımcılar farklı devletleri, BM kuruluşlarını, ulusal ve sivil toplum örgütlerini, akademiye, basını ve diğer toplum kuruluşlarını temsil edeceklerdir.

Forumun ana teması “farklılıkların suda yakınlaşması” olup altı tane alt-temada ele alınacaktır: küresel değişimler ve risk yönetimi, insani kalkınmanın ve binyıl kalkınma

hedeflerinin(BKH) geliştirilmesi, su kaynaklarının yönetimi ve korunması, idare ve yönetim, finansman, eğitim, bilgi, kapasite geliştirme.

Forum sırasında katılımcıların kendi başarılarını göstermeleri için ve su ile ilgili kültürel değerleri yansıtmaları açısından Forum sırasında Su Fuarı ve Su Sergisi yer alacaktır. 21. Gündem altında katılımcıların ana grupları özellikle de çocuklar, gençler ve kadınların yer alabileceği aktiviteler düzenlenecek ve bir Öğrenme Merkezi bilgi ve deneyimlerin aktarımını kolaylaştıracaktır.

FORUM AÇILIŞI

AÇILIŞ KONUŞMALARINI: 5. Dünya Su Forumu Genel Sekreteri Oktay Tabasaran forumun ana amacının verimli su kullanımı konusunun önemini vurgulamak olduğunu belirtti ve katılımcıları misafir etti. Tabasaran, Forum’un aynı zamanda ekonomik kalkınma, yerel su yönetimi, risk yönetimi, insan kalkınması ve BKH hedeflerinin tartışılacağı bir buluşma yeri olacağını belirtti.

Dünya Su Konseyi Başkanı Loïc Fauchon suya ulaşılabilirliğin sağlanmasının “zorlu ve uzun bir yolda yolculuk” olmasına rağmen konunun gündeme getirilmesinin gerekliliğini vurguladı. Başkan, çetin ve uyumlu su paylaşımı çağırısında bulundu ve bu konuda politikanın önemini belirtti.

Oktay Tabasaran, 5. Dünya Su Forumu Genel Sekreteri

Açılış törenindeki temsilciler. Soldan-Sağa: Abbas El Fassi, Fas Başbakanı; Hollanda Portakal Prensi Willem-Alexander; Celal Talabani, Irak Cumhurbaşkanı; Albert II, Monako Prensi; ve Abdullah Gül, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı.

Dünya Su Forumu Bülteni, Dünya Müzakereleri Bildirimi © <enb@iisd.org> yayıncısı olan Uluslararası Sürdürülebilir Gelişme Enstitüsü’nün (USGE) <info@iisd.ca> bir yayınıdır. Bu yayını Robynne Boyd, Claudio Chiarolla, Alexandra Conliffe, Tallash Kantai, Wangu Mwangi, Kate Neville, ve Anna Schulz tarafından yazılmış ve düzenlenmiştir. Fotoğrafçı Leila Mead’dir. Elektronik ortam yayını hazırlayıcısı Diego Noguera’dır. Türkçe versiyonu Marlen Kokaz-Roy, düzeltmeleri C. Jocelyne Kokaz-Muslu tarafından yapılmıştır. Editör Lisa Schipper’dir, Ph.D. <lisa@iisd.org>. USGE Haberleşme Servisi Direktörü Langston James ‘Kimo’ Goree VI’dir <kimo@iisd.org>. Bu toplantının kapsamı ile ilgili fonlar 5. Dünya Su Forumu Sekreterliği tarafından temin edilmiştir. USGE’ye 161 Portage Avenue East, 6th Floor, Winnipeg, Manitoba R3B 0Y4, Canada; tel:+1-204-958-7700, fax:+1-204-958-7710 bilgilerinden ulaşabilirsiniz. Bültendeki görüşler yazarların görüşleri olup USGE’nin konu ile ilgili görüşlerinden farklı olabilir. Bültenin alıntılar gerekli akademik referanslar verilerek başka yayınlarda kullanılabilir. Bültenin elektronik kopyaları e-posta listelerine (HTML ve PDF formatları ile) gönderilecektir. Aynı Bülten <http://www.iisd.ca/> adresinden de ulaşabilirsiniz. Bültenle ilgili bilgi edinmek ve bültenle ilgili haberleşme hizmetleri için, USGE Direktörü <kimo@iisd.org>, +1-646-536-7556, 300 East 56th St., 11A, New York 10022, United States of America ile temasa geçiniz. 5. Dünya Su Forumuna katılan USGE ekibine <alexandra@iisd.org> e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Lóic Fauchon, Dünya Su Konseyi Başkanı

Fauchon, verimli su yönetimi gereksinimi, en yoksul insanların korunmasını ve sanal su ilkesinin düşünülmesi gerektiğini vurguladı.

İstanbul Belediye Başkanı Kadir Topbaş, İstanbul'un ideallerinin barış ve tolerans olduğunu not ederek katılımcıları misafir etti. Şehirlerin başlıca su kaynakları tüketicileri olduğunu ve yerel yönetimlerin doğal kaynakları

korumaları gerektiğini ve gelecekteki nesillerin su güvenliğinin planlanması gerektiğini not etti.

Türkiye Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, su konularının barışı etkilediğini ve istikrarın ancak su kaynaklarının adil bir şekilde bölünmesi ile ulaşılabileceğini vurguladı. Suyun kalkınma için kritik olduğunu Afrika ve başka yerlerdeki kuraklığın konuşulması gerektiğini not etti. Türkiye'de su güvenliği için kapsamlı altyapının önemini ve Forum'un amacının suyu ticarileştirmek değil, "herkes için kaliteli su" sağlamak olduğunu vurguladı.

Meksika Ulusal Su Komisyonu Genel Müdürü José Luis Luege Tamargo, Meksika Cumhurbaşkanı Felipe Calderón adına Meksiko şehrindeki 4. Dünya Su Forumu'nda başlatılan su yönetimi, iklim değişikliği ve altyapı projelerini açıkladı.

BM Başkan Müşaviri Sha Zukang, BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon adına Dünya Su Forumu'nun politik toplumla sivil toplum arasındaki diyalogu sağladığını belirterek altını çizdi. Forum için dört stratejik alan belirledi, bunlar: su ve iklim değişikliği arasındaki bağlantının vurgulanması; uygulanabilirlik kapasitesi artırmak için afet risk azaltılmasından, öğrenme; finansal kaynaklar desteği ile insan ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi; ve sınırları aşan su yönetimi kooperatifinin önemini anlaşılmasıdır.

Fas Başbakanı Abbas El Fassi, Forumun 2008 Dünya Yiyecek Güvenliği ile ilgili olan üst düzeydeki konferansı takip ettiğine işaret etmiş, 2009 BM müzakerelerinden önce ve 2012 sonrası iklim değişimi rejiminden sonra gelen ve uluslararası finansal bir kriz sürecinde ortaya çıktığını belirtmiştir.

Japon Velihat Prensi Naruhito Kōtaishi, BKH'yi gerçekleştirmek için girişimlerin güçlendirilmesi ve acil su meselelerini çözmek için işbirliğinin önemini vurguladı. Taraflar arası su ve iklim değişimi arasındaki bağın önemine işaret etmiş, su finansmanı ile ilgili inisiyatifleri belirlemiş, bakanlık düzeyi diyalogların ve bölgesel zirvelerin işbirliğini destekleyen değerini bildirmiş, BM-Su aracılığı ile kapasite artırımı ve denetime olan gerekliliği vurgulamıştır.

Abbas El Fassi, Fas Başbakanı

Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı, Abdullah Gül, suyun sadece teknik bir husus olmadığını fakat politik önemi olan ve en üst düzeyde önceliğe tabii olan bir konu olduğuna dikkat çekmiştir. Sayın Gül uluslararası toplumun suyun kısıtlı yapısını tanıması gerektiğini ve su azlığının çözümü için gerekli politika değişikliklerinin yapılmasının önemini belirtmiştir. Sayın Gül, 5. Dünya Su Forumunun bu konu ile ilgili önceki çalışmaları değerlendirerek uluslararası toplumun farklılıklarını suda yaklaştırması için bir araya getirdi.

21 ülkeden gelen çocuk temsilciler daha sonra sahne alarak kültürel işbirliğini sembolize ettiler. Hazar ve Doğu Akdeniz bölgelerindeki 23 farklı ülkeden gelen müzisyenlerden oluşan Tefken Filarmoni Orkestrası oturumu sonlandırdı.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞKANININ SU ÖDÜLÜ: Dünya Su Konseyi Yönetim Kurulu üyesi, İrfan Aker Türkiye'nin Başbakanı adına, basın kuruluşlarının ulusal ve uluslararası su meselelerini kapsadıkları için onları onurlandıran Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Su Ödülünü takdim etti. Uluslararası ödül, Uluslararası Su Medyasından Alison Bartle'ye verildi. Ulusal ödüller (Anadolu Ajansı'ndan) Özgür Çoban, (Kanal 24'ten) Özgür Yıldırım, (Zaman Günlük Gazetesi'nden) Gürhan Savgı, ve Yeşil Ekren Programı'ndan (Erman Yerdelen tarafından) kabul edildi.

KRAL II. HASAN BÜYÜK DÜNYA SU ÖDÜLÜ: Başbakan El Fassi üçüncüsü verilecek olan su kaynaklarının yönetimi ve geliştirilmesi için işbirliği ve dayanışma alanlarında verilecek olan II. Hasan Büyük Dünya Su Ödülünü takdim etti. Su ve Çevre İşlerinden sorumlu Fas Devlet Bakanı, Abdelkəbir Zahoud, ödülü Arap Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Fonu Genel Müdürü Abdulatif Yousef Al-Hamad'a takdim etti. Al-Hamad su yönetimi ve organizasyonu tarafından finanse edilen sayılı su projelerinde Fas'ın liderliğini üstlenmiştir.

BM Başkan Müşaviri Sha Zukang

Abdullah Gül, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Açılış töreni katılımcılarına mesaj tutan çocuklar.

TEMATİK OTURUMLARIN AÇILIŞI

Henk van Schaik, Su ve İklim Kooperatif Programının parçası olarak, "küresel değişim ve risk yönetimi" teması üzerine su, iklim değişikliği, afetler ve göç arasındaki bağlantıların önemine değindi. BM Su Masası/BM Tarım ve Gıda Örgütü başkanı, Pasquale Steduto, "insani kalkınmanın ve binyıllık kalkınma hedeflerinin" ulaştırılması için hemen faaliyete geçebilmek üzere ulusal kapasitenin artırılmasını önerdi. Doğal Kaynakları Koruma Teşkilatından, Karin Krchnak, "su kaynaklarının yönetimi ve korunması" ile ilgili olarak entegre su kaynaklarının insan ve çevrenin ihtiyaçlarını gidermesi amacı ile yönetilmelerinin önemini vurguladı.

Andre Dzikus, BM İnsan Yerleşimleri Programı (BM-Habitat), "idare ve yönetim" konusu üzerine su ve sanitasyon krizinin bir idare ve yönetim problemi olduğuna ve bir kaynak problemi olmadığına dikkati çekti. Dünya Bankasından, Abel Mejia, finansman konusu ile ilgili olarak sürdürülebilir finansmana karşı mevcut engelleri, su hizmetlerinin fiyatlandırmasını, ve yoksullar için su ve sanitasyon hizmetlerine ulaşımı tartıştı. Andras Szöllösi-Nagy, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültürel İşbirliği Örgütü "eğitim, bilgi ve kapasite oluşumu" ile ilgili olarak 5. Bakanlık deklarasyonu taslağında öngörüşme toplantılarında öngörülen metinlerden daha az etkili bir dil benimsendiğine dikkat çekti.

Birleşmiş Kalkınma Araştırma Danışmanlarından, Kusum Athukorala, Forumun altı ana temasının bakanlık prosesine iletilmesi gerektiğini önemle vurguladı ve Asya Sudan, Sahana Singh'de politikacıların "zorlu da olsa değişim için" mücadelede bulunmaları gerektiğini belirtti. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütünden, Monica Scatasta, tematik sürecin harcanan parayı telafi etmek ve su fiyatlandırması gibi kritik konularda mutlaka ortak anlaşma zeminleri yaratılması gereğini anlattı. Gazi Üniversitesinden, İbrahim Gürer, temasal oturumların ortak anlaşma zeminlerini geliştirmek üzere kullanılmaları için hatırlatmada bulundu.

Soldan-Sağa: Henk van Schaik, Su ve İklim Kooperatif Programı; Pasquale Steduto, BM Su Başkanı / BM Tarım ve Gıda Örgütü; Karin Krchnak, Doğal Kaynakları Koruma Teşkilatı; Piers Cross, Su Araştırma Komisyonu; Mark Smith, IUCN Su Programı; Letitia Obeng, Küresel Su Ortaklığı Komisyonu, Bert Diphoom, BM-HABITAT; ve Doğan Altınbilek, 5. Dünya Su Forumu.

DÜNYA SU KALKINMA RAPORU SÜRECİNİN BAŞLATILMASI

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim, ve Kültürel İşbirliği Örgütü Genel Müdürü Koichiro Matsuura, yakın gelecekte ortaya çıkabilecek olan su sorunlarını ele almak üzere Üçüncü Dünya Su Kalkınma Raporu (DSKR-3) sürecini başlattı. Sayın Matsuura, Raporun ana mesajlarını önemle vurguladı.

BMEBİÖ Genel Direktörü
Koichiro Matsuura

Taraflar arasında Rapora göre su uzmanlarını karar verme süreçlerine dahil etmek, su kullanımı ile ilgili enerji sektöründe iklim değişikliği ile ilgili kararlara önem vermek, verimli su idaresi amacı ile denetim ve değerlendirme çalışmaları yapmak, ve gelişmekte olan ülkelerde kapasite artırmak çok önemli noktalar. İstanbul Vali Yardımcısı

Ali Bakoğlu, ülkelerarası işbirliğini sektörler ve tüm paydaşlar arası işbirliğini teşvik etmiştir. Tacikistan Cumhurbaşkanı Emomali Rahmon, Raporun politika belirleyenlere su idaresi ile ilgili en son gelişmeleri ve teknolojileri uygulamada yardımcı olacağını belirtti.

BM Tarım ve Gıda Örgütünden, Alexander Müller, Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı, Hasan Zuhuri Sarıkaya ve BM-Su Başkanı/ BM Tarım ve Gıda Örgütünden, Pasquale Steduto, sürdürülebilir su kaynaklarının idaresi ile ilgili olarak raporun başlatılma sürecinin önemli bir araç olduğunu belirtti. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültürel İşbirliği Örgütünden Andras Szöllösi-Nagy, dış etkenlerin su kaynaklarını etkilediğini vurguladı ve su kapasitesinin artırılmasının iklim değişikliğine cevap vermek için zorunlu olduğunu ifade etti.

Dünya Su Değerlendirme Programından, Olcay Ünver, ve DSKR-3ten William Cosgrove, Raporun su odaklı bir temadan su kaynaklarının tüketimini açıklayan dış etkenlere yönlendirildiğini ve raporun su tüketimi ve daha geniş spektrumlu gelişme objektifleri arasındaki bağlantıları analiz ettiğini vurguladılar.

Zambiya Enerji ve Su Geliştirme Bakanlığında Kenneth Kanga dünya su değerlendirme raporunda bulunan Zambiya durum çalışmasını sundu. Brezilya'nın başkan yardımcısı Narcio-Rodrigues de Silveria "Dünya Su Parlamentosu" kurulması için acil tüzük oluşturulmasını teklif etti.

András Szöllösi-Nagy, BMEBİÖ

Kore İnşaat Teknoloji Enstitüsü'nden Yong-Joo Cho, Kore'nin su yönetimi çalışmalarının ana hatlarını iklim değişikliği bağlamında listeledi. Kalkınma İşbirliği Örgütü'nden Giorgio Sfara, İtalya, G8 Evian Planı ve uygulama stratejilerinin Afrika ülkeleri ortaklığı ile pekiştirilmesi gerektiğini vurguladı.

ÖZEL ODAKLANMA OTURUMLARI

ÖZEL ODAKLANMA OTURUMLARI ÇÖLLEŞME! KURAKLIĞI DAHA İYİ YÖNETİM FIRSATLARINA ÇEVİRME:

Bu oturumları İspanya Genel Su Direktörü Marta Moren hem ulusal hem de uluslararası yönde daha iyi kuraklık yönetimi yapılması gerektiği vurgulayarak paneli açtı. Akdeniz Su Enstitüsü'nden Milagros Couchoud, İspanya'nın birçok su yönetim deneyimleri olduğunu belirtti. Dünya Su Konseyi'nden Hachmi Kennon, İspanya'da son dört yıl içerisinde başarılı kuraklık yönetimi planları yapılmış olduğunu belirtti. Şili'nin Devlet İşleri Bakanı Juan Antonio Arrese Luco, iklim değişiklikleri ve suya etkileri yüzünden bu konunun politik gündemin üst saflarına geçtiğini belirtti. Fransa'nın Ekoloji, Enerji, Sürdürülebilirlik Kalkınma, Şehir Bölge Planlama Bakanı, Jean-Paul Rivaud halkın bilinçlenmesini sağlamak amacı ile su verimini artırma kampanyaları düzenledi. Amerika'nın Ulusal Kuraklığı Azaltma Merkez Sorumlusu Donald Wilhite, dünyada kriz yönetiminden çok risk yönetimine doğru gidilmesi gerektiğini belirtti ve bu konu ile ilgili kişilerin kuraklığı azaltmaya doğru gitme planları için yapılması gerekeni uygulaması ve kapsamlı kuraklık polisi üstünde öncelikler tespit etmeleri gerektiğini belirtti.

Devam eden görüşmelerde çölleşmenin doğal bir süreç içinde olduğu ama uyarılma stratejilerine daha yoğun dikkat edilmesi gerektiği tartışıldı. Diğer katılımcılar da suya dayalı uyumsuzluklar ve esnek kuraklık yönetimi planları ile ilgili aşağıdan yukarıya yaklaşımı kullanmak gerektiğini belirttiler.

Yuvarlak masa toplantılarında Brezilya'dan katılan Carlos Motta Nunes Brezilya'nın kuzey doğu bölgesindeki kuraklık yönetimi ile ilgili aktiviteleri sundu. Yıl boyu bu bölgeye kısa bir sürede olsa gerekli yağmurun düştüğünü ve yerel hükümetin ilgisi ile su için gerekli alt yapının bulunması takdirinde adil olarak sudan faydalanma hakkı olacağını belirtti. İspanya'dan katılan Javier Ferrer, Juan River Bassinin etkinliklerini acil tepki vermektten çok riskleri nasıl azaltabileceğine doğru gittiğini belirtti. Türkiye'den katılan Erkan Eminoğlu ülkenin ulusal kuraklık stratejisi için uyguladıkları danışmanlıkla ilgili bilgi verdi.

Kapanış görüşmelerinde vurgulananlar şu şekilde idi: su yönetimini başka çevre sektörleri ile birleştirme; kuraklığa dayanıklı hayvanlar ve tarım ürünleri; su havzaları arasında yasal transferler; su sistemlerini güncelleştirebilmek için gerekli finansal yardımlar; çiftçiye en iyi uygulamalar ile ilgili bilgilendirmek ve çocukların su yönetimindeki planlamaya katılmasını sağlamak.

Soldan-Sağa: Milagros Couchoud, Akdeniz Su Enstitüsü; Marta Moren, Su Genel Müdürü, İspanya; ve Hachmi Kennon, Dünya Su Konseyi

SAĞLIK, ONUR VE EKONOMİK İLERLEME: TOPLUMSAL CİNSİYET ADALETİ İÇİN GELECEĞE UZANAN YOL: BM Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi

Başkan Yardımcısı KENZA KAOUAKIB-ROBINSON, BM-ESİD

(BM-ESİD) oturum Başkan Yardımcısı KENZA KAOUAKIB-ROBINSON, su ve sanitasyon ile ilgili oturumu cinsiyet adaletine uygun bilgi toplanması için açtı. Bu bilgiler BM Ekonomi ve Sosyal İşler departmanı ve BM On Yıllık Su Kapasitesini geliştirme programı üyesi uzmanlardan istenmişti.

Oturum Başkan Yardımcısı Uschi Eid, BM Genel Sekreterliği Su ve Sanitasyon Danışma Kurulu

sanitasyon ile ilgili suskunluğa paydos çağrısı yaparken ileride yapılacak olan sağlık ve eğitimle ilgili projelerde yeterli tuvalet yapılması gerektiğini geliştirme ortaklarına vurguladı.

Chirac vakfından Bertrand Charrier, su ve sanitasyonun aynı sorun olmadığını ve ikisinin de kendine özgü cinsiyet kaynaklı farklı boyutları bulunduğunu belirtti. Su hazırlık konferansına katılmış olan iki bayan temsilci İstanbul Teknik Üniversitesinden Hilal Gonca Coşkun ve Siegmien Staphorst toplantı sonuçlarını tartışırken ülke başkanları ve bakanlardan su ve sanitasyonla ilgili cinsiyete uygun bütçe istediler.

Orta Asya su müttefiklerinden Elmina Joldosheva, Kırgızistan, Özbekistan ve Tacikistan da su ve sanitasyon ile ilgili deneyimlerini paylaşırken kadınları yetiştirmekteki başarılarından da söz ettiler.

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu kadınların karar aşamasındaki katılımlarının önemini açıklarken bilgilendirme ve kapasite artırımlarına değinmekle kalmadı; kadınların ziraat ve sulamada oynadıkları önemli rolü hatırlattı.

Hindistandaki Kırsal Yörelere Geliştirme Bakanı Santha Sheela Nair tabu olan menstrüasyon ve defekasyon üstüne bilgi verdi. Sanitasyon tesislerinin de sağlığa uygun, suyun bulunduğu, çocukların, bebeklerin ve yetişkinlerin kullanabilecekleri yer olması gerektiğini belirtti.

Etiyopya Su Kaynakları Bakanı Asfaw Dingamo, son yirmi yılda cinsiyet meselelerinin nasıl hükümetin gündemine dahil edildiğini açıklarken son zamanlarda buna su ihtiyacını karşılamak ve temizlik hareketinin de eklendiğini bildirdi. Katılımcıların tartışmaları afet yönetiminde farklı cinsiyetler, cinsiyet ayrıştırılmış verilerin toplanması ve Ecosan kuru tuvalet kullanımında karşılaşılabilecek sosyal enegellerin önlenmesi konularında gelişti.

Avrupa'daki kadınlar için ortak bir gelecekte Sascha Gabizon ve Birleşmiş Milletler on yıllık su kapasitesini geliştirme programından Charlotte van der Schaaf uluslararası ve ulusal hedefler için cinsiyet ve sanitasyon üstüne olan bir tartışmaya başkanlık ettiler. Panel ve de katılımcılar tartışmalarında cinsiyet göstergesi ve uygulaması, bilgi toplama, su ve sanitasyon için gerekli finans, ve kadın katılımını artırmayı tartıştılar.

Oturum Başkan Yardımcısı USCHI EID, BM Genel Sekreterliği Su ve Sanitasyon Danışma Kurulu

DÜNYA SU SORUNLARI İLE İLGİLİ KISA BİR TARİHÇE

Tatlısu, sürdürülebilir kalkınma, ekonomik büyüme, politik ve sosyal stabilite, sağlık, ve yoksulluğu sona erdirmek için mutlaka gerekli olan tükenen bir kaynaktır. Su ile ilgili sorunlar her ne kadar uzun sürelerden beri uluslararası gündemi meşgul etselerde, giderek artan tatlı su ihtiyacının nasıl karşılanması gerektiği konusu son yıllarda daha yoğun müzakerelere sahne olmuştur: Halihazırda 800 milyon insan güvenli içme suyu kaynaklarından yoksundur; 2.5 milyar insan ise yeterli sanitasyondan yoksundur.

Bu sorunlara cevaben, su ile ilgili sorunları uluslararası alanda kesin bir biçimde ele almak üzere Dünya Su Forumu başlatılmıştır. Dünya Su Forumu her üç yılda bir Dünya Su Konseyi (DSK) ve evsahibi ülke tarafından düzenlenmektedir. DSK, 1996 yılında kurulan uluslararası politikaları belirleyen bir organizasyon olup, Yeryüzü'nün tatlısu kaynakları üzerindeki baskıları uluslararası boyutta ele alır. Forum, herkese açık, herkesi dahil eden, tüm paydaşların entegre edilmesine yönelik bir platformdur. Forumun amacı su ile ilgili sorunların politik gündemde önemini artırmak, 21. yüzyıl uluslararası su sorunlarının çözümlenmesi için daha derin tartışmaları desteklemek, sağlam öneriler üretmek, ve politik sonuçlar elde etmektir. Dünya Su Forumu uluslararası, bölgesel ve ulusal su diyalogları ile beraber yer alır.

1. DÜNYA SU FORUMU: Mart 1997'de Marakeş, Fas'ta yapılan Birinci Dünya Su Forumu, DSK'ya 21. yüzyılda Su, Yaşam ve Çevre için uzun vadeli bir vizyon geliştirme görevini vermiştir. Birinci Dünya Forumu aynı zamanda suyu ticari değere sahip bir emtia olarak değerlendirmeye karşı uyarıda bulunmuş ve birtakım öncelikler belirlemiştir. Bu öncelikler şunlardır: Su ve sanitasyon, paylaşılan su yönetimi, ekosistem korunması, cinsiyet eşitliği, ve suyun verimli kullanımı.

2. DÜNYA SU FORUMU: İkinci Dünya Su Forumu, Hollanda'nın Lahey kentinde Mart 2000 yılında yapıldı. Bakanlık deklarasyonu gelecek için önemli sorunları belirledi. Bunlar temel su ihtiyaçlarının karşılanması, yiyecek kaynaklarının korunması, ekosistemlerin korunması, su kaynaklarının bölüşülmesi, risklerin yönetimi, suya değer verilmesi ve suyun akıllıca idaresidir. Deklarasyonda, bakanlar bu sorunları çözmek için yapılan çalışmalarını düzenli olarak incelemeyi ve Birleşmiş Milletlere(BM) tatlısu kaynaklarının periyodik olarak yeniden değerlendirilmesi için destekte bulunmayı kabul etmişlerdir.

BM MİLENYUM ZİRVESİ: Eylül 2000 yılında BM'nin merkezi New York'ta yapılan zirvede, dünya liderleri Binyıl Deklarasyonunu kabul ettiler. Bu Deklarasyon sekiz tane Binyıl Kalkınma Hedeflerini (BKH), ve 18 ayrı hedefi belirledi ve bunların arasında 2015 yılına kadar güvenli içme suyu kaynaklarına ulaşımı olmayan insanların sayısının yarıya indirilmesi de vardı.

TATLISU ÜZERİNE ULUSLARARASI KONFERANS: Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi'ne (SGDZ) hazırlanmak amacı ile Tatlısu üzerine Uluslararası Konferans Almanya'nın Bonn kentinde Aralık 2001 yılında toplandı. Konferansta yoksullar için adil suya ulaşım ve sürdürülebilir su kaynaklarına ulaşım, su kaynaklarının sürdürülebilirliği ve adil yönetimi için stratejiler, farklı cinsiyetlerin entegrasyonu için perspektifler, ve finansal kaynakların su altyapısı için mobilizasyonu konuşuldu.

SGDZ: Ağustos-Eylül 2002 yılında, Güney Afrika'nın Johannesburg şehrinde toplanan dünya liderleri BKH'nin güvenli içme suyu ile ilgili hedeflerini genişleterek 2015 yılına kadar sanitasyondan yoksun olan insanların sayısını da yarıya indirmekte mutabık kalmışlardır. Johannesburg Uygulama

Soldan-Sağa: Nobel ödüllü geçmiş Güney Afrika Cumhurbaşkanı Nelson Mandela SGDZ'de geçmiş BM Genel Sekreteri Kofi Annan ve geçmiş Güney Afrika Cumhurbaşkanı Thabo Mbeki tarafından karşılandı.

Planında diğer su ile ilgili tespit edilen hedefler entegre su kaynakları yönetimleri (ESKY) geliştirmek ve 2005 yılına kadar su verimlilik planlarını ilerletmektir. Devletler, kredi kurumları ve uluslararası organizasyonlarda su ve sanitasyon alanında birkaç gönüllü ortaklık çalışması başlatılmıştır.

3. DÜNYA SU FORUMU: Mart 2003'te Japonya'nın Kiyoto ve Shiga şehirlerinde yapılan Üçüncü Dünya Su Forumunda Bakanlar suyun sürdürülebilir kalkınmadaki önemini vurgulayan bir deklarasyon yayınladılar. Aynı zamanda Su ile ilgili Eylemler Portföyü'nü yayınladılar. Bu Portföyde hayati bir kaynak olan su ile ilgili 3000'den fazla yerel eylem planı yer aldı. Uluslararası Para Fonu'nun eski Yönetici Direktörü olan Michael Camdessus, başkanlığındaki üst-düzyer bir panel tarafından hazırlanan "Herkes için Suyun Finansmanı" raporu da bu Forumda sunuldu. Bunun sonucunda "Herkes için Su Finansmanı" sağlayacak ara oturumu görevli takımı oluşturuldu.

29. G8 ZİRVESİ: 2003 yılının haziran ayında Fransa'nın Evian şehrinde toplanan zirvede sekiz ülke liderleri (G8) su eylem planını kabul ederek BKH ve SGDZ kotalarına uygun olarak 2015 yılına kadar temiz su ve sanitasyondan yoksun olan insanların sayısını yarıya indirmek hedeflerine ulaşmak için yardımda bulunacaklarını kabul etmişlerdir. Bu eylem planı doğrultusunda, G8 ülke liderleri kendilerini iyi idareyi teşvik etmek, bütün finansal kaynakları kullanmak, yerel yöneticileri ve toplumu güçlendirerek altyapıyı oluşturmak, denetimi, değerlendirmeyi ve araştırmayı güçlendirmek, ve uluslararası organizasyonların etkileşimini kuvvetlendirmek üzere taahhütte bulundular.

12. VE 13. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÜRDÜREBİLİRLİK KALKINMA KOMİSYONU OTURUMU (SKK 12 & SKK 13): Nisan 2004 ve nisan 2005 yıllarında 12. ve 13. üncüsü New York'ta yapılan oturumlarda, SSK su, sanitasyon, ve insan yerleşimleri ile ilgili uluslararası taahhütlerin uygulanmasının hızlanması politikaları ve opsiyonları üstünde odaklandı. Su ile ilgili SKK -13 dokümanı taraflar arasında şunları talep etmektedir: BKH ve SGDZ 2015 su hedeflerine hızlandırılmış bir şekilde ulaşabilmek için kaynakların artırılması ve hukuki düzenleme, piyasa araçları, harcanan parayı telafi etmek, dar gelirli için özel teşvikler, küçük çaplı üreticiler için ekonomik teşvikler ve benzeri politika araçlarının tam olarak kullanılması, su talebini artırmak ve özellikle tarımda kaynak idaresi; ve 2005 ESKY hedeflerine ulaşmakta güçlük çeken ülkelere finansal ve teknik açıdan gerekli desteğin bir an önce sağlanması.

Meksiko şehrinde 4. Dünya Forumu açılış töreni podyumu.

2005-2015 ULUSLARARASI ON YILLIK EYLEM PLANI “YAŞAM İÇİN SU”: BM tarafından hazırlanan, Uluslararası Onyillik Eylem Planı su ile ilgili programların ve projelerin yürütülmesi ve su ile ilgili sorunların her kademedeki çözümünün kolaylaştırılması için işbirliğini hedeflemiştir. Temel hedefler şunlardır: Sanitasyona ulaşım, afetlerin önlenmesi, kirlilik, sınıraşan su sorunları, su, sanitasyon ve cinsiyet ayrımı, kapasite artırımı, finansman ve ESKY. Afrika kıtası Onyillik Eylem Planının uygulanması için öncelikli önemde tespit edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ DÜNYA SU FORUMU: Dördüncü Dünya Su Forumu, Mart 2006 yılında Meksika'nın Meksiko şehrinde yapılmıştır. Bakanlar, deklarasyonlarında su ve sanitasyonun ulusal süreçte öncelikli olarak yer alması gerektiğini ve özellikle de ulusal sürdürülebilir kalkınmanın ve yoksulluğu azaltmanın stratejik yollarının bulunmasının önemini vurguladılar. Uluslararası alanda kabul edilmiş olan SGDZ hedefleri doğrultusunda güvenilir içme suyu ve temel sanitasyona ulaşım için taahhütlerini yenilemişler ve parlamenterlerin ve yerel yöneticilerin bu konu ile ilgili yardımcı rollerinin önemini vurgulamışlardır. Deklarasyon aynı zamanda yerel ve uluslararası kapasite artırma politikalarının önemini ve su ile ilgili afetlerin önlenmesi için işbirliğinin önemini tanıtmıştır.

DÖRDÜNCÜ DÜNYA SU FORUMUNDAN BERİ OLAN GELİŞMELER

BEŞİNCİ DÜNYA SU FORUMU HAZIRLIK

ÇALIŞMALAR: Beşinci Dünya Su Forumundan önce Forumun teması, politik ve bölgesel koordinasyonlarını belirlemek üzere birkaç hazırlık toplantısı yapıldı. Türk Kadınları Su Koalisyonu Forumdaki rolünü belirlemek üzere iki defa buluştu.

Temasal koordinasyon toplantıları: Forumda tartışılacak olan temaları, konuları ve hedefleri belirlemek üzere birkaç kere tüm paydaşların da katıldığı toplantılar yapılmıştır.

Politik koordinasyon toplantıları: Nihai deklarasyona bağlı olarak yayınlanacak olan taslak Bakanlık deklarasyonu ve İstanbul Su Strateji Rehberini görüşmek üzere dört hazırlık toplantısı yapılmıştır. Parlamenterler Kasım 2008 yılında Fransa'nın Strasburg şehrinde Su Parlamentosu Forumu için gündemlerini belirlemek üzere toplandılar. Yerel yöneticiler İstanbul Su Anlaşmasını hazırlamak için Kasım 2008'de İstanbul, Türkiye'de toplanan Birleşmiş Şehirler ve Yerel Yönetimler Dünya Konseyi'de olmak üzere birkaç kere toplandılar.

Bölgesel koordinasyon toplantıları: Forumun dört bölgesi (Afrika, Amerika, Asya-Pasifik, ve Avrupa) ve üç alt bölgesi (Türkiye içi ve civarı, Akdeniz ve OrtaDoğu ve Kuzey Afrika ve Arap ülkeleri) Forumu hazırlanmak amacı ile toplantılar düzenlediler ve Bakanlar deklarasyonuna yayınlanabilecek konuları belirlediler.

2008 ULUSLARARASI SANİTASYON YILI: BM tarafından düzenlenmiş olan Uluslararası Sanitasyon Yılı'nın hedefi BKH'nin sanitasyon bilinçliliğinin artırılması ve bu yönde ilerlemenin hızlandırılmasıydı. Yılın Eylem

Plan'ının kapsamı bilinçliliği artıracak etkinlikler, yayınların yayımlanması ve güncelleştirilmesi, taahhüt ve ulaşılabilirliğin denetimi, uygulamanın ilerletilmesi, kapasitenin güçlendirilmesi, ve maliyetlerin ve faydaların değerlendirilmesiydi.

SKK'NIN 16. OTURUMU: Haziran 2008 yılında New York'ta yapılan SKK'nın 16. oturumu, SKK'nın 13. oturumunun su ve sanitasyon kararlarının uygulanmasını inceledi. Temsilciler şu andaki durum ışığında Afrika'nın su ve sanitasyon ile ilgili BKHne ancak 2076 yılında ulaşacağını tespit ettiler. SKK'nın 13. oturumunun SGDZ kararlarının uygulanması yavaş olmuştur ve özellikle yoksullar arasında değişimi gözlemlemek için delil teşkil edecek araçlar eksiktir. Temsilciler altyapıyı iyileştirmek ve olanı muhafaza edebilmek için yatırımı teşvik ettiler. Temsilciler aynı zamanda kapasite artırımı, iyi idareyi teşvik, sınıraşan sularla yönetim ve finansal yardımın özellikle de Afrika için hayati önemi üzerinde durdular.

34. G8 ZİRVESİ: Japonya'nın Toyako şehrinde Haziran 2008 yılında toplanan Zirvede, G8 ülkelerinin liderleri Evian Su Eylem Planını 2009 G8 Zirvesinden önce inceleyerek, bu planı yürürlüğe koymak için tekrardan faaliyete geçmeyi öngördüler. Ayrıca liderler Aşağı Sahra Afrika ve Asya-Pasifik üzerinde odaklanarak ESKY ve “İyi Su Yönetimi”ni teşvik etmek için mutabık kaldılar. Kullanılacak yöntemler ise şunlardır: sınıraşan su havzaları ile ilgili uluslararası organizasyonları güçlendirmek, su ile ilgili ekspertiz ve teknolojileri geliştirmekte olan ülkelerle paylaşmak, su ile ilgili insiyatifler almak için kapasite artırım çalışmalarını desteklemek, bilgi toplanması ve kullanılmasını ve iklim değişikliğine uyum sağlanmasını temin etmek.

“SU İLE BARİŞ”: Eski Sovyetler Birliği lideri Mikhael Gorbachev eşliğinde, Şubat 2009 yılında Brüksel, Beçikadaki Avrupa Parlamentosunda toplanan Dünya Politik Forumu, Avrupa Parlamenterler Birliği ve Avrupa Su Politikaları Araştırma Enstitüsü, su ile ilgili sorunların İklim Değişimi ile ilgili Kiyoto Protokolunu takiben başka bir anlaşmada değerlendirilmesi için bir girişimde bulundu. Katılımcılar bir Dünya Su Protokolü Bildirisi hazırlanması için teklifte bulundular. Bildirinin konusu anlaşmazlıkların önlenmesi, herkese su hakkının verilmesinin teşviki, ve dünya su kaynaklarının gelecek nesiller içinde korunmasıdır.

1. G77 SU İLE İLGİLİ BAKANLAR FORUMU: Şubat 2009 yılında Muscat, Umman'da yapılan G77 Bakanlarının katıldığı toplantıda Muscat Su Deklarasyonu kabul edilmiştir. Taraflar arasında deklarasyona göre Güney-Güney arası bilimsel, teknolojik ve bilgilendirme değiş-tokuşu iyileştirilmesinin önemi vurgulanmış, BM'ye ilgili araştırmaları desteklemek ile ilgili önemli görevler düştüğü vurgulanmış, biyoteknolojinin yoksulluğu azaltmak için yüksek potansiyeli olduğu belirtilmiş ve bu teknolojilerin daha iyi anlaşılması gerektiği vurgulanmıştır. Taraflar yıllık toplantıları gerektiğince yapmak üzere anlaşmışlardır.

KADIN BAKANLAR VE LİDERLER ÇEVRE

İLETİŞİM AĞI (KBLÇİA) 1. ORTAK FORUM

TOPLANTISI: Şubat 2009'da Nairobi Kenya'da yapılmış olan, KBLÇİA ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (BMÇP) ortak toplantısında, 25. BMÇP Yönetim Kurulu Oturumu/Küresel Bakanlık Çevre Forumu'nda da göz önüne alınmış konular tartışıldı. Su üzerine katılımcıların tavsiyeleri şunlar idi: hem su hem de çevre kaynaklarının yönetimi ve korunmasında kadının yerinin merkezi oluşunun kabul edilmesi; su ve çevre yönetim politikaları ve stratejilerinin cinsiyet farklılığına saygı duyması; ve özellikle dikkatin cinsiyet ve cinsiyet-ayrıştırılmış verilerin toplanması ve çok taraflı millî politikaların uygulanabilirliğinin takip edilmesi için cinsiyet göstergelerinin geliştirilmesi.